

Fot. Jolanta i Paweł Marciniuk

Zaraza błękitnawa

Ochrona czynna polega przede wszystkim na stosowaniu zabiegów, które zastępują tradycyjne ekstensywne metody użytkowania. Rośliny wilgotnych łąk oraz torfowisk niskich potrzebują jednorazowego wykaszania w okresie jesiennym. Natomiast rośliny ciepłolubne potrzebują eliminacji gatunków zielnych, np. trzcinnika piaskowego, który jest zdolny szybko opanować niekoszone i niewypasane murawy. Cenne siedliska przyrodnicze na terenie NPK zostały objęte stałym corocznym monitoringiem.

6.2 Czynna ochrona nietoperzy

Od 2012 roku w Nadbużańskim Parku Krajobrazowym, prowadzony jest program czynnej ochrony nietoperzy. W ramach zadania zostało zakupionych i zamontowanych 500 szt. budek, na terenie czterech nadleśnictw: Pułtusk, Łochów, Sokołów i Sarnaki. Poza wzbogaceniem lasów w sztuczne kryjówki dla tych ssaków, prowadzony jest również ich monitoring. Dotychczasowe badania chiropterologiczne wykonane w NPK pozwoliły na potwierdzenie obecności 10 gatunków nietoperzy: gacka brunatnego, karlika większego, mroczka późnego, nocka łydkowłosego, nocka rudego, nocka Brandta, mroczka posrebrzanego, borowiaczka, borowca wielkiego i karlika drobnego. W większości są one dość pospolite i liczne w tej części kraju. Wyjątkiem jest nocek łydkowłosy, który jest gatunkiem rzadkim i w Polsce zagrożonym, umieszczonym w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt w najwyższej kategorii zagrożenia – EN.

Fot. Janusz Kur

Budki lęgowe dla nietoperzy

6.3 Czynna ochrona płazów

Ochrona czynna płazów polega na stawianiu płotków ochronnych wzdłuż wybranego odcinka drogi, intensywnie uczęszczanego przez pojazdy mechaniczne. W wytyczonym miejscu zakopywane są wiaderka, do których wpadają płazy. Następnie są one przenoszone na drugą stronę drogi do pobliskiego zbiornika wodnego. Płazy są liczone, a miejsca ich przenoszenia są oznaczane. Stwierdzono tu obecność wielu gatunków płazów: traszki zwyczajnej, kumaka nizinnego, grzebiuszki ziemnej, ropuchy szarej, ropuchy zielonej, ropuchy paskówki, żaby травnej, żaby moczarowej, żaby jeziorkowej, żaby śmieszki, żaby wodnej.

Fot. Adam Dejnarowicz

Ropucha zielona

Fot. Adam Dejnarowicz

Żaba moczarowa

7. Zabytki i miejsca pamięci

Wśród ciekawych obiektów archeologicznych, na terenie Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego występują: osady, obozowiska, cmentarzyska, ślady osadnicze oraz znaleziska luźne. Najstarsze ślady osadnictwa na tym terenie w postaci drobnych narzędzi krzemienych zarejestrowano w miejscowościach: Adolfów, Natolin, Przewóz Nurski i Pustelnik (gm. Ceranów), Mogielnica (gm. Korczew), Krupy (gm. Kosów Lacki), Białobrzegi (gm. Sterdyń) i Kamieńczyk (gm. Wyszków). Pochodzą one z późnego paleolitu. Wiele stanowisk i znalezisk wyróżnia się w skali regionu i kraju, np. odkryte nad Bugiem szczątki mamuta, przechowywane obecnie w Muzeum w Sadownem.

Architektura sakralna, choć niezbyt liczna, reprezentowana jest przez kościoły zbudowane w różnych epokach i stylach. Najcenniejszym jest kościół parafialny w Knychówku w gminie

Korczew. Na uwagę zasługują kościoły parafialne w Sadownem oraz pod wezwaniem św. Antoniego w Ugoszczy.

Fot. Janusz Kur

Kościół parafialny w Knychówku

Na terenie NPK znajduje się wiele interesujących zabytków kultury i architektury świeckiej. Są to pałace, zespoły pałacowe, ogrody, parki: w Łochowie, Kaliskach, Ceranowie, Sterdyni, Starejwsi, Korczewie. Bardzo okazale prezentuje się Zamek (Dom Polonii) w Pułtusku. W miejscowości Kaliska, gm. Łochów w zabytkowej willi „Julin” zwanej również Pałacem Paderewskich mieści się siedziba Zespołu ds. Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego. Budynek ten w 2019 roku został zakupiony przez Helenę Paderewską ze środków pochodzących z darowizn Polonii Amerykańskiej i przekazany do kształcenia dziewcząt w Szkole Hodowli Drobiu i Gospodarstwa Domowego.

Fot. Archiwum NPK

Pałac Paderewskich „Julin” w Kaliskach

Zabudowa mieszkalna drewniana wykazuje ścisłe związki z tradycją regionalną. Zachowały się też zabytki techniki takie jak młyny i wiatraki. W większości młyny wzniesiono z drewna i cegły.

Cmentarze położone w obrębie NPK należą do typowych wiejskich nekropoli. Ich kompozycja opiera się na wytyczonej pośrodku alei głównej i przecinających ją pod kątem prostym alejach bocznych. Aleje oraz granice wzdłuż ogrodzenia obsadzone są starodrzewem liściastym, głównie lipami. Nielicznie zachowane zabytkowe nagrobki o wartościach

artystycznych i historycznych wykonane są z piaskowca, granitu, żeliwa. Wyróżnia się wśród nich cmentarz w Knychówku z nagrobkami rodziny Kuczyńskich, Ostrowskich i Czapskich. Podobnie należy wyróżnić cmentarz w Sadownem z kwaterami i mogiłami żołnierzy polskich poległych w 1920 i 1939 roku.

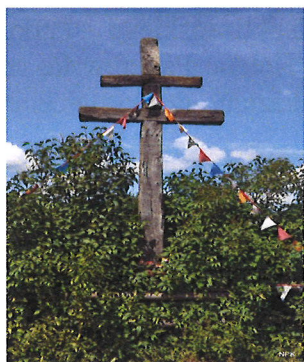
W Nadbużańskim Parku Krajobrazowym licznie spotykamy kapliczki, figurki i krzyże przydrożne zawierające w sobie niesamowitą różnorodność form oraz bogactwo elementów dekoracyjnych. W pierwszej kolejności należy wymienić XVIII-wieczną drewnianą kapliczkę domkową z figurą Św. Jana Nepomucena w Zalesiu (gmina Sadowne). Interesujące kapliczki domkowe zarówno drewniane jak i murowane znajdują się też m.in. w Korczewie, Brzuzie (gm. Łochów), Rudniku (gm. Repki).

Fot. Janusz Kur

Kapliczka z figurą Św. Jana Nepomucena w gminie Sadowne

Charakterystyczne dla regionu są karawaki, to jest dwuramiennie krzyże, które miały chronić ludzi przed morowym powietrzem.

Fot. Janusz Kur

Karawaka w Paderewku

Rangę międzynarodową posiada Muzeum Treblinka – niemiecki nazistowski obóz zagłady i obóz pracy (1941 – 1944) upamiętniające męczeństwo w okresie II Wojny Światowej. W pobliżu Treblinka hitlerowcy założyli obóz, w którym uśmiercali Żydów w komorach gazowych, a następnie spalali ich zwłoki. Obok tego obozu znajdował się karny obóz pracy, w którym przetrzymywano Polaków i więźniów innych narodowości, zmuszając ich do niewolniczej pracy w miejscowej żwirowni.

Fot. Janusz Kur

Pomnik ofiar Obozu Zagłady w Treblince

